

Sygn. akt VIII Gz 7/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2015 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.**

przeciwko **R. O.**

o zapłatę

na skutek zażaleń pozwanego

na postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 11 września 2014 r. i z dnia 14 października 2014 r., sygn. akt VIII GC 1812/13 upr.

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienia i przekazać sprawę w tym zakresie Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy umorzył postępowanie w sprawie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.467 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2014 r. powód cofnął pozew co do należności głównej i odsetek oraz wniósł o zasądzenie kosztów procesu w wysokości dwukrotności stawki minimalnej. Pozwany na cofnięcie to wyraził zgodę. W ocenie Sądu I instancji, powód skutecznie cofnął pozew, w związku z czym na podstawie art. 355 § 1 i 2 kpc należało orzec o umorzeniu postępowania w sprawie. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na mocy art. 98 § 1 i 99 kpc. Sąd Rejonowy podkreślił, że za stronę przegrywającą sprawę w rozumieniu przepisów o kosztach procesu uważa się pozwanego, który w toku procesu spełnił dochodzone od niego świadczenie, czym zaspokoił roszczenie powoda wymagalne w chwili wytoczenia powództwa. Sąd I instancji wskazał, że z zeznań świadka A. M. wynika, że do zaspokojenia roszczenia powoda doszło w trakcie trwania niniejszego postępowania. W takim razie, zdaniem Sądu Rejonowego, pozwanego należało uznać za przegrywającego sprawę. W konsekwencji, na pozwanym spoczywa, zdaniem tego Sądu, obowiązek zwrotu powodowi kosztów procesu w kwocie 1.467 zł.

Pozwany w zażaleniu od powyższego postanowienia zarzucił:

1/ naruszenie prawa procesowego, a mianowicie przepisu art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 4 k.p.c, polegające na umorzeniu postępowania w wyniku uznania za dopuszczalne cofnięcia pozwu przez powoda z uwagi na spełnienie świadczenia przez pozwanego, pomimo iż do spełnienia świadczenia doszło na skutek postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku powoda jako wierzyciela prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy J. D., Kancelaria (...) w B. w sprawie o sygn. akt: KM 900/13.

2/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a polegający na przyjęciu, iż pozwany spełnił świadczenie będące przedmiotem sporu w toku procesu.

Mając powyższe na uwadze pozwany wniósł o:

1/ uchylenie zaskarżonego postanowienia,

2/ zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania egzekucyjnego wg norm przepisanych,

3/ rozpoznanie zażalenia, na zasadzie przepisu art. 395 § 2 k.p.c. jako oczywiście uzasadnionego przez sąd I instancji.

4/ przeprowadzenie na zasadzie przepisu art. 382 k.p.c. dowodu z dokumentów:

- kserokopii wezwania do zapłaty należności wystosowanego do pozwanego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy J. D. w dniu 20.05.2013r. w sprawie Sygn. akt: KM 900/13,

- kserokopii zawiadomienia o wszczęciu egzekucji wystosowanego do pozwanego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy J. D. w dniu 20.05.2013r. w sprawie Sygn. akt: KM 900/13,

- kserokopii postanowienia wydanego w dniu 19.11.2014r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy J. D. w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji w sprawie Sygn. akt: KM 900/13 - na okoliczność spełnienia przez pozwanego świadczenia dochodzonego przez powoda w sprawie w wyniku czynności egzekucyjnych podejmowanych przez powoda, ewentualnie:

- zwrócenie się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy J. D. o przesłanie akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie Sygn. akt: KM 900/13 - celem ustalenia, czy świadczenie będące przedmiotem egzekucji zostało wyegzekwowane przez powoda w toku w/w postępowania egzekucyjnego.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 14 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy sprostował oczywistą omyłkę zawartą w postanowieniu z dnia 11 września 2014 r. w ten sposób, że w punkcie 1 postanowienia przed słowami „umorzyć postępowanie” dopisał: „uchylić wyrok zaoczny wydany przez Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej w dniu 12 lutego 2013 r. w sprawie o sygn. akt V GC 281/12” (na podstawie art. 350 § 1 kpc). W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że w dniu 28 sierpnia 2014 r. powód w toku rozprawy cofnął pozew w całości, na co pozwany wyraził zgodę. W zaistniałej sytuacji, Sąd w oparciu o art. 347 zd. 2 kpc w zw. z art. 332 § 2 kpc winien był uchylić wydany w sprawie wyrok zaoczny i umorzyć postępowanie. Tymczasem Sąd w wydanym postanowieniu nie zawarł rozstrzygnięcia o uchyleniu wyroku zaocznego.

W zażaleniu od w/w postanowienia pozwany zarzucił naruszenie przepisu art. 347 kpc poprzez rozstrzygnięcie w przedmiocie uchylenia wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej w dniu 12 lutego 2013 r. w sprawie o sygn. akt V GC 281/12 w drodze postanowienia, a nie wyroku. Skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania egzekucyjnego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Oba zażalenia pozwanego zasługiwały na uwzględnienie.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z dyspozycją art. 203 § 2 zd. 2 kpc, na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już wcześniej prawomocnie nie orzekł o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Zatem co do zasady, w przypadku cofnięcia pozwu, koszty ponosi strona powodowa. Nie jest to jednak jedyna zasada mająca zastosowanie przy cofnięciu pozwu. Istotne bowiem są przyczyny podjęcia przez powoda decyzji o cofnięciu pozwu.

Należy bowiem zauważyć, że jeżeli cofnięcie pozwu nastąpiło na skutek dokonania zapłaty przez pozwanego po wytoczeniu powództwa, to pozwany jest obowiązany do zwrotu kosztów procesu powodowi. Stanowisko to należy wywieść z tezy, że zaspokojenie przez pozwanego roszczenia powoda po wytoczeniu powództwa jest równoznaczne z przegraniem przez niego procesu (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 21 lipca 1951 r., sygn. akt C 593/51, OSN 1952/2/49).

W postanowieniu z dnia 12 kwietnia 2012 r., II CZ 208/11, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że zasadą jest (art. 203 § 2 k.p.c.), że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.) pozwany należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (niepublikowane, zamieszczone w LEX nr 1214570).

Z kolei, w postanowieniu z dnia 10 lutego 2011 r., Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że obowiązek zwrotu kosztów może wyjątkowo nie obciążać strony cofającej pozew lecz stronę przeciwną, jeśli wystąpienie z pozwem było niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, a ciężar dowodu wystąpienia tych okoliczności obciąża cofającego pozew (niepublikowane, zamieszczone w LEX nr 898274).

W rezultacie, uznać należy, że w zasadzie, utrwalone jest stanowisko, zarówno w judykaturze, jak i doktrynie prawa, że w przypadku cofnięcia pozwu w związku z zaspokojeniem roszczenia przez pozwanego po wytoczeniu powództwa, powód będzie traktowany jako strona wygrywająca sprawę. Zgodzić się trzeba, że dodatkowo należy wówczas ustalić, czy pozwany dał powód do wytoczenia powództwa. Taka sytuacja miałyby miejsce, gdyby pozwany niezwłocznie uznał powództwo bądź spełnił świadczenie w reakcji na doręczony mu odpis pozwu.

Rzecz jednak w tym, w ocenie Sądu Okręgowego, że w sprawie niniejszej Sąd I instancji w istocie nie zbadał w ogóle przyczyn podjęcia przez powoda decyzji o cofnięciu pozwu, w konsekwencji przedwcześnie uznając, że cofnięcie to było skuteczne i że zachodzą w sprawie podstawy do umorzenia postępowania i obciążenia pozwanego, jako strony przegrywającej spór, obowiązkiem zwrotu powodowi kosztów procesu (w kwocie 1467 zł).

Sąd Rejonowy, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia z dnia 11 września 2014 r., ustalił fakt zaspokojenia powoda w toku procesu jedynie w oparciu o zeznania świadka A. M.. Powód nie przedstawił bowiem jakichkolwiek dokumentów na okoliczność zaspokojenia przez pozwanego dochodzonego roszczenia w toku procesu. Na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2014 r. oświadczył jedynie, że cofa pozew co do należności głównej i odsetek oraz, że żąda zasądzenia kosztów procesu, nie wskazując przyczyny cofnięcia.

Tymczasem świadek na rozprawie w dniu 14 maja 2014 r. zeznał w sposób bardzo ogólny, że „zaczęliśmy domagać się zwrotu tych pieniędzy i w tej chwili one są już na naszym koncie (...)” (k.185 akt). Z zeznań tych nie wynika zatem, w jaki sposób powód uzyskał zaspokojenie swego roszczenia. W szczególności, czy odbyło się to na skutek dobrowolnej zapłaty ze strony dłużnika (pozwanego), czy też w inny sposób. Skarżący w zażaleniu zarzucił natomiast, że do wyegzekwowania świadczenia w toku niniejszego procesu doszło na skutek egzekucji komorniczej prowadzonej przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy - J. D. (sygn. akt KM 900/13).

Ponadto, jakkolwiek pozwany oświadczył na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2014 r., że wyraża zgodę na cofnięcie pozwu, to jednak wniósł jednocześnie o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu. Pozwany nie uznaje się bowiem, w okolicznościach sprawy niniejszej, za stronę przegrywającą proces.

Reasumując, ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy winien ustalić przyczyny, dla których doszło w sprawie do cofnięcia pozwu, a następnie podjąć stosowną decyzję co do tego, czy zachodzą w sprawie podstawy do uchylecia

wyroku zaocznego i umorzenia postępowania, czy też nie. Sąd I instancji winien przesądzić także, która strona procesu jest przegrywającą spór w rozumieniu art. 98 kpc, wydając stosowne w tym przedmiocie orzeczenie.

Uchylając postanowienie z dnia 11 września 2014 r. Sąd Okręgowy był zobowiązany uchylić jednocześnie skarżone postanowienie z dnia 14 października 2014., którego treść stanowiła konsekwencję wydania postanowienia o umorzeniu postępowania. Na marginesie jedynie wskazać należy, że Sąd Rejonowy zasadnie powołał się na odpowiednie zastosowanie art. 332 § 2 k.p.c, zgodnie z którym, wbrew zarzutom skarżącego, decyzja sądu w przedmiocie uchylenia wyroku może zapaść w formie postanowienia, w przypadku spełnienia przesłanek wymienionych w tym przepisie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc i z art. 108 § 2 kpc, orzekł jak w sentencji.